

Dato: 27.02.2026

Mottakere:

Statsminister Jonas Gahr Støre
Digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne Tung
Justis- og beredskapsminister Astri Aas-Hansen

Kopi:

Barne- og familieminister Lene Vågslid

Norge må frigjøre seg fra teknologigigantenes kontroll

Vi, 23 organisasjoner og over 30 enkeltpersoner, skriver til dere for å uttrykke vår sterke bekymring for hvordan et knippe globale teknologiselskaper har fått betydelig makt over både forbrukere, offentlig sektor og samfunnet som helhet. Avhengigheten av disse selskapenes produkter og tjenester gjør oss sårbare, både på individnivå og som samfunn. Dette er særlig prekært gitt dagens geopolitiske situasjon. Regjeringen har da også ambisjoner om å forebygge og håndtere sikkerhetspolitiske kriser gjennom Totalforsvarsåret 2026. Brevet er en del av en internasjonal aksjon i over 14 land.

Forbrukerrådets rapport «Breaking Free: Pathways to a fair digital future»¹ viser at dagens digitale landskap er preget av teknologigigantenes kontroll over vår digitale infrastruktur. De gjør stort sett som de vil, uten frykt for konsekvenser. Maktkonsentrasjonen betyr at de kan endre og forringe sine tjenester etter eget forgodtbefinnende, på bekostning av både forbrukere og andre næringsdrivende. Det skaper også alvorlige beredskapsutfordringer når offentlig infrastruktur, kommunikasjon mellom innbyggere og offentlig sektor, samt plattformer for generell demokratisk utfoldelse kontrolleres av noen få globale selskaper, for eksempel ved at disse selskapene kan velge å skru av eller sperre tjenester uten videre.

Teknologigigantene har styrket sin posisjon ved å utnytte forbrukeres sårbarheter, bryte demokratisk vedtatte lover og normer, samt ved å skvise ut eller kjøpe opp potensielle konkurrenter. De har tatt en rekke grep for å gjøre det nærmest umulig både for den enkelte forbruker og virksomheter å bytte til alternative tjenester. Tilsynsmyndighetene som skal holde dem ansvarlige har ofte for få ressurser til å håndheve gjeldende regler.

¹ <https://storage02.forbrukerradet.no/media/2026/02/breaking-free-pathways-to-a-fair-technological-future.pdf>

I Norge har teknologigigantene i stor grad låst offentlig sektor inne i sine tjenester. Offentlig sektors digitale verktøy, fra tekstbehandling og operativsystemer til læringsmidler og skytjenester, eies i stor grad av teknologigiganter som offentlig sektor har liten eller ingen forhandlingsmuligheter eller kontroll over. I tillegg til at dette styrker teknologigigantenes markedsdominans, gjør det offentlig sektor sårbar for alt fra prisøkninger og funksjonsendringer, til sikkerhetstrusler knyttet til manglende kontroll.

I flere andre europeiske land har offentlig sektor valgt å gå bort fra teknologigigantenes tjenester, til fordel for mindre aktører og egenutviklet programvare basert på åpen kildekode. I Frankrike har for eksempel en offentlig satsning på åpen kildekode fra 2012 styrket den nasjonale teknologisektoren betydelig. Gjenbruk av kildekoden i fransk offentlig og privat sektor anslås å ha en verdi på 20 millioner dollar. I Danmark arbeider offentlig sektor med å fase ut og gjøre seg mindre avhengig av teknologigigantene.

Dagens usikre verdensbilde gjør at det haster å flytte makten bort fra teknologigigantene, og å styrke og utvikle tjenester basert på demokratiske prinsipper som åpenhet og valgfrihet. Dette vil styrke både norsk beredskap og konkurransevilkår for norske næringsdrivende, gi grobunn for fremtidsrettet innovasjon, samt gjøre forbrukere mindre utsatt for maktovertramp fra teknologigigantene.

Det er fortsatt mulig å få til endring i dagens digitale marked, men det krever rask politisk handling.

For å bidra til å skape en bedre digital verden, hvor teknologien jobber med oss i stedet for mot oss, bør Regjeringen minst ta følgende grep:

- Norge må jobbe for å rebalansere makten mellom tjenestetilbydere og forbrukere. Forbrukere bør ha sterkere rettigheter til å kontrollere, tilpasse, reparere og endre egne produkter og tjenester, samt bytte til andre tjenesteleverandører.
- Norge bør stille krav til at norsk offentlig sektor vurderer tjenester basert på åpen kildekode og åpne protokoller ved nyanskaffelser og revidering av tidligere anskaffelser. Dette vil bidra til å redusere avhengigheten til teknologigigantene, gi offentlig sektor tilbake

kontroll over egen programvare, samt støtte opp under et økosystem for alternativ teknologi.

- Norge må sikre at tilsynsmyndighetene har tilstrekkelige ressurser til å håndheve reglene vi allerede har – særlig overfor teknologigigantene. Sterk og avskrekkende håndheving er sentralt, slik at virksomheter som tilbyr tjenester til norske og europeiske forbrukere i praksis har like konkurransevilkår.

Undertegnet av:

Organisasjoner

Forbrukerrådet
Amnesty International Norge
Attac
Climbr AS v/ Christer Veland Aas
Dataforeningen NUUG
Elektronisk Forpost Norge
EL og IT Forbundet
EYD v/CEO Louise Helliksen
Fagforbundet
Hudd
ISOC Norge
Kobler
Jotta AS
Likestillings- og diskrimineringsombudet
LO
Nasjonalforeningen for folkehelsen
NITO - Norges ingeniør- og teknologorganisasjon
Norsk råd for digital etikk (NORDE)
Norsk Tjenestemannslag
NUUG Foundation v/Vidar Bakke
Press – Redd Barna
Redd Barna
Tekna
UNICEF Norge

Enkeltpersoner

Alexander Refsum Jensenius, Professor og senterleder for RITMO og MishMash, UiO

Anja Salzmänn, postdoktor center for the Science of Learning and Technology (SLATE) og AI LEARN (nasjonal AI center for the empowerment of human learning)

Bente Kalsnes, professor, Høyskolen Kristiania

Bår Stenvik, forfatter

Cecilie Hellestveit

Cecilie Wian, teknolog og etisk hacker

Christian Greftegreff Falch, designer

Christopher Pahle, manusforfatter, skribent og forfatter

Dag Hareide, forfatter

Eirik Løkke, rådgiver i Civita

Gudbrand Eggen, gründer og IT-utvikler

Ida Jackson, forfatter

Ida Thorsrud, personvernjurist

Ina von Turow,

Inga Strümke, førsteamanuensis, NTNU

Jan Grue, Professor, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, UiO

Jo Herstad, førsteamanuensis, Institutt for Informatikk, UiO

Johannes Brodwall

Kjetil Kjernsmo, Phd, informatikk

Klas Pettersen, direktør, Simula Metropolitan Center for Digital Engineering (SimulaMet) PhD

Lisa Reutter Larsen, forsker i Tænk tanken Digital Infrastruktur og Center for AI i Samfundet, København

Live Sunniva Hjort, jurist og gjesteforsker ved Institutt for privatrett, Universitetet i Oslo

Maja Lunde, forfatter og medieviter

Maja Van Der Velden, Professor, Institutt for informatikk, UiO

Marija Slavkovik, Professor, Universitetet i Bergen

Martin Gilje Jaatun, seniorforsker, SINTEF Digital

Michael Riegler, Head of AI, Simula Research Laboratory, Professor Oslomet

Per Thorsheim, sikkerhetseksper

Rie Aleksandra Walle, NoTies Consulting

Samson Yoseph Esayas, professor, juridisk fakultet, UiO

Sebastian Watzl, professor (University of Oslo), project leader of GoodAttention (ERC) and SalientSolutions (NFR)

Tarik Cicic, Senior Research Scientist and Head of Department in the Centre
for Resilient Networks and Applications department, Simula Metropolitan

Tobias Dahl, seniorforsker, SINTEF

Øyvind Hanssen, Førsteamanuensis, Institutt for Informatikk, UiO